

PARA | HABER

Canlanmanın fitili: ihracat

Mart'ta başlayan ekonomik toparlanmanın Nisan'da da devam etmesi bekleniyor. Bu beklentinin kaynağı ise daha çok, ihracat. Sanayiciler, kurların ihracata destek verdiğini düşünüyor... RAHİME BAŞ UÇAR / rahime.bas@paradergi.com.tr

SANAYİDEN toparlanma sinyali geldi. Geçen hafta açıklanan sanayi üretim rakamları yıllık bazda sanayi üretimde daralmanın azaldığına, aylık bazda ise toparlanmanın başladığına işaret ediyor.

TÜİK verilerine göre, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi martta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2.2 azaldı. Yine mart ayında sanayi üretimi ise bir önceki aya göre yüzde 2.1 arttı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ana sanayi grupları incelendiğinde, martta bir önceki aya göre en fazla artış yüzde 4.2 ile orta yüksek teknoloji sektöründe gerçekleşirken, en fazla düşüş 1.8 ile yüksek teknoloji sektöründe görüldü. Madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi martta bir önceki aya göre yüzde 4.1, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 2.2 artarken, elektrik, gaz, buhar ve ik-

limlendirme üretim ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0.6 azaldı.

EKONOMİYE GÜVEN

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank

Varank, sanayi üretiminin martta yüzde 2.1'lik artışla aylık bazdaki pozitif seyrini sürdürmeye devam ettiğini belirterek, "Pozitif seyre katkı sağlayan sermaye malları ve ara malı üretimindeki artışlar, reel sektörümüzün ekonomiye olan güvenini göstermesi açısından önemli" ifadelerini kullandı.

Ekonomistler de sanayi üretiminde toparlanmanın sürmesini bekliyor. Uzmanlar sanayi üretiminin mart ayında piyasa beklentisinden daha ılımlı yıllık azalışlar kaydettiğini, nisan ayında da ılımlı toparlanmanın sürmesini beklediklerini belirtiyor. Sanayiciler ve reel sektör temsilcileri ise sanayinin geleceği konusunda ikiye bölünmüş durumda. Nisan ayında toparlanmanın süreceğini belirtenler olduğu gibi toparlanmanın seçimler, Ramazan ayındaki rahavetin etkisiyle sınırlı

Ayhan ZEYTİNOĞLU / Kocaeli Sanayi Odası Başkanı

“Üretim artışına ara malı üretiminden katkı geldi”

Sanayi üretiminde Mart ayında yıllık bazda daralma hız kesti. Aylık olarak ise toparlanmanın devam ettiğini söyleyebiliriz. Sanayi üretimi endeksinin Mart ayında yıllık yüzde 2.2'lik gerilemesine rağmen aylık bazda toparlanmanın devam etmesini önemli buluyoruz. Aylık bazda gerçekleşen yüzde 2.1'lik üretim artışında, imalat sanayiden yüzde 2.2, ara mallarından yüzde 2.7, sermaye malı üretiminden

yüzde 3.4'lük katkı geldiğini görüyoruz. Nisan ayı ihracatını da göz önüne alduğumuzda, aylık bazda artışların devam edeceğini bekliyoruz. Zaten ilimiz ihracat artışının nisan ayında da devam ettiğini memnuniyetle görüyoruz. Nisan'da Türkiye ihracatına yüzde 17.1 katkı sağladık. İlimiz ihracatında otomotiv sektörü bu ay da en fazla katkıyla öne çıktı. Nisan ayında ihracatımızda yüzde 44 paya sahip otomotiv sanayinin geçen

yıla göre ihracatı yüzde 5.1 artarken, yine ilimizin önemli ikinci sektörü olan ve ihracatımızda yüzde 33 paya sahip kimya sektöründeki ihracatımız da geçen yılın yüzde 130 üzerinde gerçekleşti.

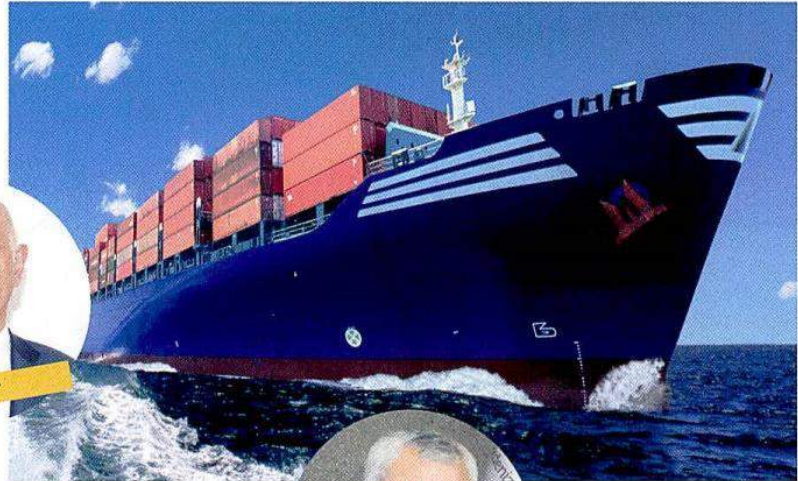
olacağını belirtenler de var. Ancak sanayiciler, üretim çarklarının iç piyasa değil ihracat ağırlıklı olarak dönmesinin hızlanacağı konusunda hemfikirler...

“İHRACAT DENGELYECEK”

Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği Başkanı ve Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar, “Yurtdışına yönelik sanayi üretim oranlarında artış trendi var. İhracata yönelik artış devam edecek gibi görünüyor. Birinci çeyrekte iç piyasa satışlarında yaşanan daralmanın sonraki dönemlerde ihracat pazarlarında üretim artırılarak dengeleneceğini düşünüyorum. Yine de iç piyasa ve pazarın açılmasını bekliyoruz” diyor.

Ali Kibar

sının daha iyi olmasını ümit ediyoruz.”

“DÜŞÜŞ TELAFİ EDİLDİ”

Adana Sanayi Odası Başkanı Zeki Kıvanç ise, nisan ve mayıs aylarında üretimin

Zeki Kıvanç

ihracata bağlı olarak daha iyi olacağını düşünüyor. Kıvanç, “İhracat ağırlıklı gidiyoruz. Ocak-Şubat'taki sıkıntı, Mart ve Nisan'da telafi edildi. Mayıs'ta daha iyi

olacak ümidindeyiz. Kurların ihracatın üzerinde olumlu etkisinin daha da artacağına inanıyorum.” değerlendirmesinde bulunuyor.

Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Ender Yorgancılar da iç piyasadan gelen sinyallerin biraz karışık olduğu görüşünde. Nisan ayında Mart'taki olumlu havanın sürmebileceğinden endişe eden Yorgancılar; “Mart'ta seçim bitecek diye olumlu hava oldu. Seçim süreci atlatıldığı müddetçe piyasala-

Ender Yorgancılar

Adnan Dalgakıran

Istanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanvekili Adnan Dalgakıran ise, sanayi üretimi rakamlarında mart ayında bir önceki aya göre yükseliş olmasının gelecek adına kendilerini ümitlendirdiğini söylüyor. “İç piyasadaki daralmanın bitmesini arzu ediyoruz” diyen Dalgakıran değerlendirmelerini şöyle sürdürüyor:

“Gelecek adına bir şey söyleyebilmek için yatırımların artması gerekiyor. Şu anda ihracat tarafından gelen destekle ilerliyoruz. Mayıs ayında Ramazan nedeniyle bir rahvet var. Yılın ikinci yarısı

PARA HABER

rın rahatlaması gecikecek. Mayıs'ta Ramazan, ardından da bayram var. Bunlar geçtikten sonra geleceği daha iyi analiz edebiliriz" diye konuşuyor.

İHRACATINI ARTIRIYOR

Seramik sektörde iç piyasada yaşanan daralmayı ihracatla aşıyor. TSF (Türkiye Seramik Federasyonu) tarafından hazırlanan Türkiye İhracat Katkı Endeksi'nin 2019 birinci çeyrek sonuçlarına göre, son iki çeyrek dönemdir sanayi ürünleri ihracatı, ithalatının üzerinde gerçekleşiyor. 2018 dördüncü çeyrekte 1.13 puan ile 2012 yılından bu yana ilk kez pozitif dönen sanayi ürünleri ihracat katkı oranı, yeni yılın ilk çeyreğinde de 1.09'luk oran ile pozitif seyrine devam etti.

Türkiye Seramik Federasyonu Başkanı Erdem Çenesiz, "Bu

endeks gösteriyor ki seramik sektörü Türkiye'nin ekonomik dengelenmesin-

Erdem Çenesiz

de önemli bir rol oynuyor. Sektörümüz, 2017 ilk çeyreğinde 16.36 olan ihracat katkı puanını 2019 ilk çeyreğinde 65.00 puana çıkartarak cari işlemler açığının kapatılmasına önemli katkı sağladı" diyor.

YURTDIŞI İÇİN ÜRETİM

Aslandağ Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Aslandağ da ihracat odaklı çalışmalarını sürdürdüklerini belirtiyor. Bu yıl iç piyasa açısından çok da olumlu konuşmayan Aslandağ şu değerlendirmeleri yapıyor:

"Mutfak mobilyaları imalatı bu yıl Mart ayında 2018 Mart'a göre yüzde 13.9 azalmış. Kapı üretimini de katarsanız bu oran yüzde 14'ü bulur. Üretim kapasitelerimiz ciddi oranda düştü. Maalesef piyasada küçülme devam ediyor. Bu nedenle bütün çalışmalarımızı ihracat odaklı. Bayramdan sonra alacağımız sipariş sonuçlarıyla kapasitemizi artıracığımızı düşünüyorum."

Cemal Aslandağ

Adnan ÜNERDİ / Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

"Sanayicinin üretme gayreti sürüyor"

Sanayi üretiminin ilk üç ayda büyüme göstermesi grafiğin pozitif yönde seyretmesi açısından önem taşıyor. Martta aylık bazda yüzde 2.1'lik beklentinin üzerindeki bir artış söz konusu oldu. Bu rakamlar aslında reel sektörün direncini ve üretme gayretini gösteriyor. Kamu destekleri ve finansman konusunda atılacak adımlarla birlikte bu rakamların daha

da artmasını umut ediyoruz. Gaziantep olarak zaten her şartta üreten ve Türkiye ortalamasının üstünde ihracat yapan bir kentiz. İhracat bacağımızın güçlü olması sanayi çarklarımızın da güçlü dönmelerini sağlıyor. Nisan ayında yüzde 22.2 oranında ihracat artışıyla aylık bazda rekor kırarak bugüne kadarki en yüksek ihracat rakamına ulaştık. Burada sanayicilerimizin,

ihracatçılarımızın mücadelesini kutlamak gerekiyor. Ancak bu koşullarda devamlılık için üreten bir kesime destek olunması, kur, faiz ve enflasyonun belli seviyelerde tutulması büyük önem taşıyor.

MEB İŞ DÜNYASI İLE EL SIKIŞTI

Milli Eğitim Bakanı Selçuk, "Bakanlık olarak meslek liselerindeki tüm alanlarda iş dünyası ile iş birliği yaptık. Meslek liselerinde 53 alanda iş dünyası ile imzalanmış 128 protokol yürütüyoruz" dedi.

MİLLİ Eğitim Bakanı Ziya Selçuk mesleki ve teknik eğitimde atılan adımları anlattı. Selçuk, Milli Eğitim Bakanlığı olarak 2023 Eğitim Vizyonu'nu açıkladıktan sonra mesleki ve teknik eğitimde kısa sürede çok önemli adımlar atıldığını, yıllardan beri şikayet edilen konularda sorunları çözen mevzuat değişikliklerinin birer birer yürürlüğe girdiğini ifade etti.

'HAZINE KESİNTİLERİ DÜŞÜRÜLDÜ'

Bakan Selçuk, diğer taraftan mesleki eğitim verilen tüm alanlarda sektörlerle sıkı bir iş birliği seferberliği başlattıklarını bildirdi. Mesleki ve teknik eğitim kapsamındaki üretimde hazine kesintisinin yüzde 15'ten yüzde 1'e düşürüldüğünü hatırlatan Selçuk, "Bu konuda okullarımızda hazine kesintisinin yüksek olduğundan şikayet vardı. Maliye ve Hazine Bakanlığımızla konuyu ayrıntılı değerlendirdik, mesleki ve teknik eğitime bağlı okullarda uygulamalı eğitimi güçlendiren döner sermaye kapsamında yapılan üretimin teşvik edilmesi amacıyla gelirin hazine kesintisinin yüzde 15'ten yüzde 1'e düşürülmesi sağlandı" bilgisini verdi.

'YAKIN İŞ BİRLİĞİ GEREKİYOR'

Bakan Selçuk, mesleki ve teknik eğitimin doğası gereği sektörle yakın iş birliği gerektirdiğinin altını çizerek, bu konuya sistematik yaklaşıtlarını vurguladı. Geleceğin güçlü Türkiye'si için nitelikli teknik elemanlar yetiştirmek üzere tüm hazırlıkları tamamladıklarına dikkati çeken Selçuk, "Bakanlık olarak meslek liselerindeki tüm alanlarda iş dünyası ile iş birliği yaptık. Meslek liselerinde 53 alanda iş dünyası ile imzalanmış 128 protokol yürütüyoruz. Sektörle birlikte planlanan eğitimleri almış meslek

lisesi öğrencilerimize istihdamda öncelik tanınacak. Dolayısıyla bu yıl tercih yapacak öğrencilerimize mesleki ve teknik eğitimi bir alternatif olarak düşünmelerini tavsiye ediyorum" diye konuştu.

49 YENİ PROTOKOL

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 54 farklı alanda mesleki ve teknik eğitim verildiğini aktaran Selçuk, 2018 yılı eylül ayına kadar mesleki ve teknik eğitimde geçmiş yıllarda imzalanmış ve yürürlüğü devam eden, sektörle 34 alanda imzalanmış 79 iş birliği protokolünün bulunduğunu, bu tarihten sonra süre-

ci daha sistematik bir şekilde yönettiklerini söyledi. Son 7 ayda 53 alanda 49 yeni iş birliği protokolü imzaladıklarını bildiren Selçuk, "ISO, İTO, İTÜ ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile İstanbul'daki mesleki ve teknik eğitimin güçlenmesi ile ilgili protokol, TOBB ile 81 ildeki 81 mesleki ve teknik Anadolu lisesini kapsayan protokol, 49 yeni protokolden sadece iki örnek. Benzer şekilde ASELSAN ve İTÜ mesleki ve teknik Anadolu liselerinin kurulması ve Savunma Sanayi Bakanlığı ve HAVELSAN ile iş birliklerimiz yeni alanlardaki yaklaşıma güzel örnekler oluşturuyor" değerlendirmesinde bulundu.

**KENAN
MORTAN**

NOT DEFTERİ

Doların seyri konusunda bir şey söylemek güç... Söyleyen, olsa olsa kehanette bulunmuş olur. Ancak derecelendirme kuruluşlarının ortak gözlemi, bu artışın 23 Haziran'daki İstanbul Yenileme Seçimi'ne dek süreceği şeklinde. Her zamanki önerimi tekrarlayarak, "döviz bağlantılı fiyat verme işleminden uzak duralım" diyeceğim. Bu önerim sular durulana dek geçerli.

Bu dönem içinde gözümüz TC Merkez Bankası'nın hamlelerinde olmalı. Bu hamleler haftalık repo ihalesinin iptali ve TL zorunlu karşılık oranının düşürülmesiyle başladı ancak yetmedi, dolar 6.25 TL'yi gördü. Sanıyorum Merkez Bankası politik faiz oranını da yükseltmek zorunda kalacak. Zira 2 yıllık devlet tahvili zaten % 25'in üstünde ve buna karşılık Borsa 86.000 endeks puanıyla ilk Rusya Borsa Endeksi'nin altına indi.

+Kadın desteği konusunda çokça yazı / çizgi / soru ulaşıyor bizlere...

"Ne / Ne Kadar ve Nereden" soruları bu alanda temel.

Küçük miktarda destek arayan kadın girişimcilerimiz için Türkiye İsraili Önleme Vakfı'nın mikro kredisini tekrar anmak istiyorum. 2013'den bu yana 163 bin kadına ve aileleriyle birlikte 700 bin insana ulaştı. Hedefi 3 milyon insana ulaşmak. Ulaşıyor da...

Tüm sorun ilk yıl desteğinin sadece bin TL olması. Gerçi bu yıllar içinde artarak 5 bin TL'ye yükselebiliyor ancak kuşkusuz bir yatırım için çok az.

Bunun dışında KOSGEB'de kuşkusuz bir kaynak. Ancak bu kurumun 2019'da özellikle "yerileşme" projelerine öncelik vermesi nedeniyle kadın girişimci projeleri eski sıcak desteği almakta zorluk çekebilir. Bir de KOSGEB'in kadın girişimcilerden bebe tuhafiyeye ve kırtasiyeciliğin önüne geçen projeler beklediğini ekleyeyim.

+İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) düzenlediği 14. Sanayi Kongresi'nin tüm zabtı İSO'nun web sitesine yüklenmiş. Nereden gelip nereye gittiğimizi anlamak için iyi bir araç, okunmasını / incelenmesini özellikle önereceğim.

+Akdeniz Üniversitesi Sualtı Arkeoloji Bölümü ile TINA'nın Mersin Deniz Ticaret Odası desteği ile yaptıkları araştırmaları, UNESCO nezdindeki Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay Cengizer himayesinde, UNESCO Dünya Merkezinde kamuoyunun bilgisine sundular. Buradan anlıyoruz ki, dünyanın en eski batığı Doğu Akdeniz'de çıkarılmış. Yine Silifke açıklarındaki Dana Adası'nın da "Akdeniz'in En Büyük Antik Tersanesi" bulunmuş. Su arkeolojisi, Likya Yürüyüş Yolu'ndan sonra Akdeniz'in yeni turizm türlerinden biri olmaya aday, bundan da en çok KOBİ dünyası nasipleniyor, burası açık.

İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi nisanda 52,2 oldu

IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker, "Türk ihracatçıları, bazı Avrupalı ticaret ortaklarında son dönemde yaşanan yavaşlamanın nisanda duraksamasıyla rahatladı. İlk çeyrek boyunca görülen ivme kaybının tamamen geride kalmış olmasını ümit edecek" dedi.

İSTANBUL, AA

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İhracat İklimi Endeksi, nisanda 52,2 seviyesinde gerçekleşerek pozitif seyrini sürdürdü.

İSO tarafından Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi olan Türkiye İhracat İklimi Endeksi'nin nisan ayı sonuçları açıklandı. Mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak açıklanan verilere göre, İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisanda 52,2 oldu. Endeks, mart ayında 52,3 düzeyinde gerçekleşmişti. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların ihracat ikliminde iyileşmeye, altında kalan değerlerin ise bozulmaya işaret ettiği endeks sonuçları, Türk imalatçıların ihracat ikliminde nisanda da pozitif bir seyir izlen-

diğini ortaya koydu. İhracat talebindeki bu güçlenmeyle birlikte mevcut iyileşme trendi, 6 yılı geride bıraktı.

Talep Avrupa'da canlandı, ABD'de yavaşladı

Sonuçlara göre, kilit Avrupa pazarları, son dönemdeki ılımlı yavaşlamanın ardından nisanda büyümenin canlanmaya başladığına yönelik belirtiler gösterdi. Almanya'da ekonomik aktivitedeki genişleme, martta son 69 ayın en düşük hızın-

da gerçekleşikten sonra nisanda hafif ivmelenme kaydetti. Benzer şekilde, Birleşik Krallık'ta da üretim mart ayındaki yatay seyrin ardından ikinci çeyreğin başında hafif çapta iyileşme gösterdi. Fransa ise büyüme patikasına geri döndü.

Avrupa'da zayıflığın devam ettiği bölgeler arasında ekonomik aktivitenin daralma gösterdiği İtalya, Polonya ve Çek Cumhuriyeti yer aldı. ABD'den gelen talep ise nisan ayında yavaşlamaya devam etti. Aktivite üst üste ikinci ay ivme kaybede-

rek nisanda yaklaşık son 2 yılın en düşük büyüme temposunu sergiledi. Hem dünyanın en büyük ekonomisi hem de Türk imalat ihracatının en önemli pazarlarından biri olarak ABD'deki ekonomik trendlerin, Türk ihracat siparişleri üzerinde kuvvetli etkisinin bulunduğu görüldü.

BRIC'te talep koşulları iyileşti

Diğer Kuzey Amerika ülkelerinden Kanada'da imalat üretimi Ekim 2016'dan beri ilk kez küçülme kaydetti. Orta Doğu ise ihracat iklimi açısından en güçlü alanlardan biri olma özelliğini korudu.

Hem Birleşik Arap Emirlikleri hem de Suudi Arabistan'da petrol dışı ekonomik aktivite, mart ayına göre hızlanarak belirgin bir büyüme gerçekleştirdi. Bu arada Mısır, yaklaşık 1,5 yıllık aranın ardından büyüme patikasına dönüş yaptı.

BRIC ülkelerinin tamamında talep koşulları nisanda iyileşme gösterdi. Bu ülkelerin arasında Türk imalat sektörü ihracatına en büyük katkı, üretimin güçlü bir şekilde artmaya devam ettiği Rusya'dan geldi.

Açıklamada İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi'nin nisan sonuçlarına ilişkin görüşlerine yer verilen IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker, "Türk ihracatçıları, bazı Avrupalı ticaret ortaklarında son dönemde yaşanan yavaşlamanın nisan ayında duraksamasıyla rahatlarken, ilk çeyrek boyunca görülen ivme kaybının tamamen geride kalmış olmasını ümit edecek. Anketin görece olumsuz tarafında ise ABD'deki büyümenin daha da yavaşlaması ve dünyanın en büyük ekonomisindeki bu zayıflığın küresel ticaret akımları üzerindeki potansiyel etkileri yer alıyor" dedi.